

BOEK FICTIE

List en bedrog

Sluw vosje Reinaert dit najaar zeer populair

Karel Eykman:
Reinaert de Vos
(Prometheus);
Ard Posthuma:
Reynaert de Vos (Atheneum)

Soms doe je een aardige ontdekking. Zoals op boekenbeurs Manuscripta, waarmee het literaire seizoen werd geopend. Rapper Charlie May (27) trad daar op. Bij hem geen *bling bling* of sexy entourage. Integendeel, May rapte *Van den vos Reynaerde* in een nieuwe, korte en frisse vorm. 'Een voortreffelijk bekkende vertaling,' zo beschrijft hoogleraar historische Nederlandse letterkunde Herman Pleij *Reinaert de Vos...ge-rapt* in het voorwoord (Uitgeverij Holland, boek met cd). Mays rapversie is amusant, zijn vondsten heel aardig. Hij is niet de enige die de ruim 750 jaar oude fabel heeft herontdekt. Reinaert is duidelijk bezig aan een *comeback*. Opmerkelijk, want rondom het dierenepos hing lang een schoolboekengneur. De vertaling van Ernst van Altena was sinds 1979 de leidende. Na bijna dertig jaar was het kennelijk tijd voor een opfrisbeurt. Uitgeverij Prometheus komt met *Reinaert de Vos* in de vertaling van Karel Eykman. Bij Atheneum-Polak & Van Gennep verschijnt begin oktober *Reynaert de Vos*, met chique 'y', vertaald door Ard Posthuma. Vertalers zijn precieze uitpluizers, althans, dat horen ze te zijn. In beide hertalingen hebben Posthuma en Eykman de woorden duidelijk drie keer omgedraaid voordat ze hun keuzes maakten. Al te gratuite rijmelarij

Reinaert de Vos blijft ook in de nieuwe vertalingen een schurk die weg weet met de 'scone taal'

MYSTERIEUZE WILLEM

Van den Vos Reynaerde is geschreven door 'Willem' over wie weinig bekend is; hij was belezen, beheerste Latijn en Frans, en woonde in Oost-Vlaanderen. *Van den Vos* is zelf ook een bewerking, van het Franse *Le plaid*.

is daardoor voorkomen. De werkers hebben hun uiterste best gedaan een eigen, originele invulling te geven aan het aloude gedicht. Posthuma gaat voor historisch correct. In zijn versie staan de originele verzen links, de vertaling rechts. Wie wil, kan vergelijken. Jeugdboekenschrijver Eykman kiest voor zinswendingen die dichter aansluiten op het hedendaags Nederlands. Zijn vertaling loopt daardoor iets soepeler. Het zijn slechts nuanceverschillen, in kwaliteit ontlopen de versies elkaar nauwelijks. De vertalers zijn even sensitief voor de 'scone taal' waarmee Rein de vos het hof misleidde. Verpakt als *light verse* lijkt het allemaal onschuldig, maar dat is schijn. De ironie druip van elk woord. Een leeuwenkoning die

de zwakkere dieren in het bos belooft dat ze met rust worden gelaten, dat gelooft toch niemand?

De fabel begint op een fraaie Pinksterdag. Reinaert wordt voor het gerecht gedaagd, omdat hij zijn natuur heeft gevolgd. Met al die bebloede dode kippetjes als bewijs, wacht hem zeker de galg. Verschillende dieren doen een poging Reinaert op te brengen, met als enige resultaat dat hen letterlijk het vel over de oren wordt gehaald. Eenmaal voor het gerecht begint het fraaie steekspel van woorden waarmee het vosje zichzelf vrij kletst. Reinaert heeft geen advocaat nodig, hij is er een.

Reinaert is bepaald geen Robin Hood. Dankzij hem vallen er doden, worden andere dieren mishandeld en verliest een pastoor zijn klokkenspel. Rein heeft pret om het leed van anderen. Hij steelt, liegt en bedriegt louter voor eigen gewin. Waarom is de vos dan toch zo populair? Waarschijnlijk omdat hij met zijn mooie woorden profiteurs en machtsmisbruikers met hun eigen wapenen bestrijdt. Middel-euws Nederland is dichter bij dan u denkt.

Irene Start

THUISBEZORGD: BESTEL BESPROKEN BOEKEN BIJ WWW.KNOWINGTON.NL